

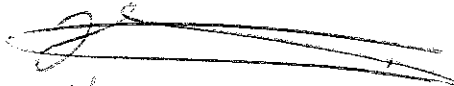

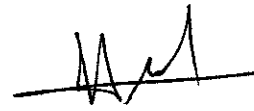
Ayşe Jale AĞIRBAŞ
DSP İstanbul Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

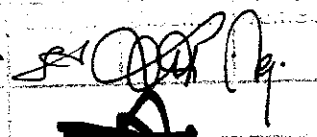
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hasan Ergelebi
DSP Denizli mv.

Hüseyin MERT
İst. MV.

Ayşe Jale AĞIRBAŞ
DSP İstanbul Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tek Komisyon	İçişleri
Adalet	
15 Ekim 2005	2/508
E.E. 16	

GENEL GEREKÇE

Çocuk, gelişim dönemlerini yaşayan, toplumsal anlamda birey olmaya hazırlanan ve bu nedenle sorunlar ve karmaşalarla yüklü 18 yaşından küçük bireylerdir. Doğduğu andan itibaren kendine has karakter, davranış, duygu, zeka ve görüntüye sahip olan çocuk, ayrı ayrı yaratıcılık gücü, ilgi ve yeteneklerle donatılmış yetişkinden farklı özellik gösterdiği kabul edilen bir kişi olarak tanımlanmaktadır.

Çocuk ve suç kavramlarını birlikte ifade etmek birçok zaman güç olmakla birlikte, çocuk suçluluğu gelişmekte olan ülkelerin önemli sosyal sorunlarından biri olmaya devam etmektedir. Toplumu ve çocukları suçtan korumanın temel aracı olarak bugüne kadar sürekli ceza hukukuna başvurulmuştur. Oysa, ceza hukuku çocukları suçtan korumanın en elverişsiz aracıdır. Cezalandırma sistemi çocuğu suça iten nedenleri ortadan kaldırmamakta, çocuğun kişiliğine giderilmesi güç zararlar vermektedir. Çocukları her türlü olumsuzluktan korumak üzere, çocuklara evrensel olarak kabul edilen haklar veren uluslararası sözleşmeler imzalanarak kabul edilmiş ve bu haklar ülkelerin ulusal yasalarında da yer bulmuştur. Bu şekilde, çocuğun cezalandırılması yerine çocuğun "toplumsallaşmasını" sağlamaya, hatalı ve yanlış deneyinin etkilerini en aza indirmeye yönelik yaklaşımlar benimsenmeye çalışılmıştır. Ceza hukuku bakımından öngörülen evrensel koruma ilkeleri, çocukların belli bir yaşa kadar ceza ehliyetini olmaması ve çocukların suçların faili de olsa esasen o suçun mağduru olarak kabul edilmesi şeklindedir. Suça itilen çocuklara ilişkin koruma hükümleri, suçun türü ne olursa olsun, her çocuk bakımından aynı şekilde uygulanmasını gerektirmektedir. Suçun türüne göre çocuk suçlular arasında ayırım yapmak, çocuk haklarına aykırılık teşkil etmektedir. Çocuklar yetişkinler gibi yargılanmamalı ve çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulmalıdır. Ceza alan çocukların cezalarının infazı çocuklara özgü koşullarda yapılmalıdır. İyi bir yasa koyucunun asıl amacı suçları önlemek olmalıdır. Önlemek cezalandırmaya tercih edilmelidir. Çünkü, suçları önlemek gelecekte adil ve insan haysiyetine yaraşır bir toplumsal düzen yaratmaya yöneliktir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler'in Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ni 1995 yılında imzalayarak yürürlüğe sokmuştur. Anayasamızın 90'ıncı maddesinde, yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmaların kanun hükmünde olduğu ve kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınacağı belirtilmiştir. Bu çerçevede çocukların uygulanabilir yasalardan, usullerden, koruma tedbirlerinden durumları ve yaşları ile orantılı olacak şekilde yararlanmasını sağlamak üzere kanunlardaki aykırı hükümler değiştirilmelidir.

Ceza hukuku sistemimiz çocuk suçluları ceza sorumluluğu açısından yetişkinlerden ayırmakta ve onlara farklı yaptırım uygulamaktadır. Ancak, 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun bazı hükümleri, çocukları terör suçlusu olarak nitelendirmekte ve onların yetişkinler gibi yargılanmasına ve yetişkinlerden daha ağır cezalar almasına yol açmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu'ndaki çocuk hakları konusundaki evrensel koruma ilkelerine aykırılık teşkil eden hükümler nedeniyle, 12-18 yaş arası çocuklar toplumsal olaylarda polise taş attıkları için, yüzlerini kısmen ya da tamamen kapattıkları için ceza almaktadırlar. Bu cezalandırma sürecinde çocukların, çocuk mahkemesinde yargılanmaları gerekirken, yaşına göre cezasında indirim yapılabilmesi veya ertelenmesi ya da cezasının paraya çevrilebilmesi hakları mevcutken bunlar uygulanamamaktadır. 1995 senesinde Birleşmiş Milletler'in Çocuk Hakları sözleşmesini imzalayan ülkemiz, çıkardığı çocuk koruma kanunu ile ayrıntılı düzenlemeler yapmış ve 23 Nisanı Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak ilan etmiş

olmasına rağmen, Terörle Mücadele Kanunu'nda çocuk haklarına aykırı hükümler bulunması çocuk hakları ihlallerine sebep olmaktadır.

Çocukların herhangi bir suça karıştığı durumlarda, dünyada kabul görmüş genel prensip, "suç işleyen çocuk yoktur, suça sürüklenen çocuk vardır" şeklindedir. Bu kabulle beraber çocukların çok istisnai durumlar hariç hapsedilmeleri, okulundan, ailesinde ve sosyal çevresinden kopartılması tercih edilmemektedir. Çocukların sürüklendikleri suçlara ilişkin cezalandırma sürecinde, suçun niteliğine göre herhangi bir ayırım gözetilmemektedir. Ülkemizde ise, bu yapının varlığından söz etmek mümkün değildir.

Çocuk ceza adalet sisteminin en temel amacı, çocuğun iyileştirilmesinin, ıslah edilmesinin ön planda tutulması ve çocuk suçlulara gösterilecek tepkinin suçlunun içinde bulunduğu koşullarla orantılı olmasıdır. Terörle Mücadele Kanunu'nun ilgili maddelerine göre suçlanan çocukların yargılanma sürecine, tutukluluk hallerine ve fiziki şartlarına baktığımız zaman bunun aksine bir uygulamanın olduğu görülmektedir. Yasadışı gösteriye katılan çocuklar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında 25-30 seneye varan ağır ceza istemiyle yargılanmaktadırlar. Kesin olmayan verilere göre Terörle Mücadele Kanunu kapsamında bugüne kadar 12-18 yaş arası 3000 çocuk yargılanmış, 147 çocuğa toplam 373 yıl hapis cezası verilmiş durumdadır. Çocukların aldıkları cezalarda 11 ile 34 sene arasında değişmektedir. 17 yaşında tutuklanıp, tutuklu olduğu süre içerisinde 18 yaşını dolduranlar bu rakama dâhil edildiğinde, ceza alan çocuk sayısında azımsanamayacak bir artış göze çarpmaktadır. Çocuklar hapis cezası aldıktan sonra, terör örgütü mensuplarıyla aynı cezaevinde kalmaktadırlar. Bu durum, çocukların cezaevinde terör örgütü militanı olarak yetişmesi tehlikesini beraberinde getirebilmektedir. Terörle Mücadele Kanunu mağduru çocukların bulundukları cezaevlerinin fiziki şartları, çoğu zaman, yetişkinlerin bile dayanamayacağı ağırlıktadır. Ceza kanunlarının temel amacı, çocukları cezalandırmak değil, kazanmak olmalıdır. Çocukların sonucunu düşünmeden yasadışı gösterilere katılmalarına ilişkin cezai yaptırımlarda, çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan "orantılılık ilkesi"nin gözetilmesi gerekmektedir.

Kanun Teklifiyle amaçlanan, çocukların işledikleri hatalı fiiller nedeniyle yargılanmaması değil, çocukların yaşlarının gerektiği şekilde, uluslararası anlaşmaların ve kanunların onlara verdiği eşit şartlar altında yargılanmalarıdır. Suçta herhangi bir ayırım olmadan çocuklara tanınan hakların işlerlik kazanmasıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yasadışı gösterilerde yer alan çocukların, terör suçlusu olarak nitelendirilmesi ve bu suçu işlemiş yetişkinlerden daha ağır yaptırımlarla karşıya bırakılmasına neden olan madde hükmünün ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Herhangi bir suçtan ceza alan çocuk için suçun türü ne olursa olsun, aldığı cezada yaşına göre indirim yapılması, verilen cezanın suçun türüne göre ayrıca arttırılmaması, çocuklar için ceza hukuku bakımından geçerli evrensel koruma ilkelerindendir. Oysa, Terörle Mücadele Kanunu kapsamında cezalandırılan çocuklara verilen cezalar yarı oranında arttırılmaktadır. Çocuk herhangi bir suç nedeniyle cezalandırılırken, çocuk ceza adalet sisteminin en temel amaçlarından olan “orantılılık ilkesi” nin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu sebeple yetişkinler için uygulanan ceza artırımlarının çocuklar açısından uygulanmamasını sağlamak üzere Terörle Mücadele Kanunu’nun 5. maddesine bu maddenin çocuklar açısından uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilmektedir.

MADDE 3- Terör örgütü mensupları ya da destekçileri tarafından kandırılarak yasadışı gösterilere katılması sağlanan ve bu şekilde suça itilen çocuklara, örgüt propagandası yapmaktan dolayı ceza verilmesinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 9. Maddesi’nin son cümlesi yasa metninden çıkarılarak çocukların yetişkinler gibi yargılanması önlenmektedir. Bu kapsamda, onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davaların ağır ceza mahkemeleri yerine çocuk mahkemelerinde görülmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 5- 16-18 yaş dilimi arasındaki çocuklara Terörle Mücadele Kanunu kapsamında verilen cezalarda, tıpkı yetişkinlere uygulandığı gibi hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilememekte; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilememekte ve ertelenememektedir. Terörle Mücadele Kanunu’nun 13. Maddesinin son cümlesi “Ancak bu hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz.” şeklinde değiştirilerek, çocuğun üstün yararı ilkesi gözetilerek, çocuk hakları ihlali giderilmiştir.

MADDE 6- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 17. maddesine, bu maddenin çocuklar hakkında uygulanamayacağına dair açık bir hüküm getirilerek, ceza alan çocukların uygulanabilir yasalardan, usullerden, koruma tedbirlerinden durumları ve yaşları ile orantılı olacak şekilde yararlanması sağlanmaktadır.

MADDE 7- Yürürlük Maddesidir.

MADDE 8- Yürütme Maddesidir.

**TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun cezayı arttıran 2. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Eylemlerine uygun genel hükümler saklı kalmak kaydıyla bu maddenin 2.fıkra hükmü ve TCK m. 220/6. fıkra hükmü çocuklar hakkında uygulanmaz."

MADDE 2- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun cezayı arttıran 5. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." fıkrası eklenmiştir.

MADDE 3- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun terör örgütleri başlığını taşıyan 7. maddesinin 2. fıkrasının a bendinin sonuna, "Ancak bu hüküm çocuklar hakkında uygulanmaz" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 4- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. Maddesinin son cümlesi olarak yer alan "Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalar da bu mahkemelerde görülür" ibaresi yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 13. Maddesinin son cümlesi olarak yer alan "Ancak bu hükümler onbeş yaşını tamamlamamış çocuklar hakkında uygulanmaz" ibaresi yerine "Ancak bu hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 12.04.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun koşullu salıverilmeyi düzenleyen 17. maddesine "Yukarıdaki hükümler çocuklar hakkında uygulanmaz." fıkrası eklenmiştir.

MADDE 7- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

İrfan NEZİROĞLU
Bakanlar Kurulu Müdürü